

TEMES

El procés nacionalitzador a *La Catalunya*

Antoni Guirao

HISTORIADOR

Cal situar la idea d'estat que trobem a *La Catalunya* dins d'una tradició ideològica catalanista que té connexions evidents amb el que passava a la resta de l'Europa mediterrània de l'època, que s'interessava per les idees que propugnaven un major intervencionisme dels intel·lectuals que arribaven d'Itàlia a través d'autors com ara D'Annunzio o Carducci, però sobretot de França, on els debats entorn del cas Dreyfus i de les idees de Charles Maurras, Maurice Barrès i Jules Veran, creaven un nou marc ideològic pel nacionalisme, caracteritzat pel seu reformisme i imperialisme (que va portar a França la recuperació del seu paper hegemònic a Europa), pel desvetllament regional que proposava Barrès i, finalment, pel nou paper que tindrien els intel·lectuals com a creadors d'una nova consciència nacional, que, partint d'unes arrels clàssiques i tradicionals, hauria de poder afrontar els reptes de la societat capitalista.

En el marc de la Catalunya del principi del segle XX, els intel·lectuals noucentistes volien tenir un paper central en la construcció de la societat contemporània i convertir-se en elements centrals en el desvetllament de les institucions i encapçalar la renovació de la societat des del seu elitisme, de manera que plantejaven una sèrie d'objectius entre els quals cal destacar les seves propostes d'integració social, el rebuig del liberalisme i l'interès per solucionar temes que es debatien socialment, com per exemple el de la

mundialització econòmica i el de la seva participació en els cercles internacionals de debat i de difusió de les idees.

El noucentisme representava un nacionalisme vitalista i biòlegista molt interessat per intervenir socialment. Dins del seu cos ideològic, la llengua i la tradició tenien un paper central. El català era considerat un element diferencial de la societat catalana respecte d'altres. Com que la tradició es definia com un fet dinàmic i un fil conductor del poble al llarg de la història, era un terme que permetia reivindicar idees com ara la de *progrés* i la de *dret natural i nacional* contra les de *revolució* i *lliure adscripció*, terme que havia nascut amb la Revolució Francesa. Oposaven idees com la de *natura*, com a exemple de progrés i d'equilibri evolutiu, a la de *revolució*, que associaven a la idea de desordre.

D'aquí que els redactors de *La Catalunya* consideressin l'obra *La nacionalitat catalana*, de Prat de la Riba, el seu llibre de capçalera, ja que no sols recollia aquesta sensibilitat, sinó que també dotava d'una cobertura política els tres sectors que integraven la redacció de la revista. Tal com explica Jordi Casassas,¹ eren, en primer terme, els estatistes, professionals dels sectors econòmics, formats amb Flores de Lemus i Guillem Graell, que es fixaven com a objectiu prioritari la modernització i la seva participació en la construcció d'un estat socialment més actiu: eren els casos de Josep Maria Tallada, Miquel Vidal i Guardiola i Sans i Buigas. En segon terme, trobem els noucentistes que es va anar implicant en l'obra institucional d'Enric Prat de la Riba i en l'intent de normalitzar l'espai lingüístic i cultural català —sector en què trobaríem Carles Jordà, Josep Maria López-Picó i Carles Riba. Finalment, hi havia un sector de caràcter liberal amb forts lligams amb el catalanisme polític naixent i amb un iberisme, que reconeixia la pluralitat nacional ibèrica, com en el cas d'Ignasi de Loiola Ribera i Rovira.

---

¹ És important l'aportació de Jordi CASASSAS, *Prat de la Riba i «La Nacionalitat Catalana»* en la definició de la influència d'aquest llibre sobre els membres de la redacció de *La Catalunya* i en la definició dels grups que la formen, escrit que podem trobar en l'edició, a cura del mateix Jordi Casassas del llibre d'Enric PRAT de la RIBA i Pere MUNTAÑOLA, *La Nacionalitat Catalana. Compendi de doctrina catalanista*, Barcelona, Edicions de la Magrana / Diputació de Barcelona (Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català, 30), 1993, pàg. XLV-XLIII.

Aquests professionals intel·lectuals recollien de *La nacionalitat catalana* d'Enric Prat de la Riba concepcions originàries de l'idealisme alemany, de la nació com a divisió natural de la humanitat; de Herder, la idea que cada nació ha de tenir un estat i, en general, reivindicaven l'escola històrica alemanya, de la qual extreien la importància de la reivindicació de la llengua.

El procés de nacionalització de Catalunya vist des de *La Cataluña*

Des de *La Cataluña* es considerava el catalanisme polític que representava la Lliga Regionalista l'última fase d'una llarga evolució ideològica del catalanisme i el mitjà que havia de portar Catalunya a la seva equiparació amb la resta de cultures de l'Europa Occidental. Era una evolució que cal emmarcar dins de l'escola historicista, amb una forta incidència en tot l'arc ideològic del catalanisme amb comptades excepcions, com ara Gabriel Alomar, que optava per la via voluntarista o revolucionària, que es definia jacobí en contra de l'historicisme, i que s'oposava al seu determinisme i a la lliure adhesió individual (el contracte social).

Des de *La Cataluña* es mostrava que el procés de nacionalització s'originà en l'edat mitjana, tot seguit s'entrà en una època de decadència que culminà el 1714 i situà el segle XIX, a través de l'acció dels romàntics, el floralisme, el Centre Català i, per fi, la Unió Catalanista, en el procés de recuperació de Catalunya com a nació.

Potser cal destacar l'anàlisi de Manel Marinello,² que situava el carlisme i el federalisme com a elements centrals en la diferenciació política de Catalunya respecte de la resta d'Espanya: el carlisme, com a alternativa a l'unitarisme i pel seu respecte a les institucions tradicionals catalanes; i el federalisme, pel fet d'haver-se mostrat com una alternativa a la manca d'articulació d'Espanya, de manera que proposava també una sortida descentralitzada. Marinello creia que el catalanisme, respecte del carlisme i del federalisme, havia concretat els objectius nacionalment i alhora havia enquadrat les classes urbanes i els intel·lectuals, que havien de ser elements clau en el posterior assentament polític i cultural català.

---

² Manel MARINELLO, «La verdad del catalanismo. Datos y aclaraciones», *La Cataluña*, 14/8/1909, pàg. 492-495.

En general, des de la redacció de *La Catalunya* es considerava el període que va del 1899 al 1908 d'expansió social del catalanisme, i se situava la Lliga Regionalista en el centre neuràlgic del procés com a partit que havia enquadrat els intel·lectuals i les capes més modernitzades de la societat catalana: les anomenades *classes mitjanes*.

A partir de 1909, tal com explica Joan Montllor i Rodó,³ va començar una època anomenada *catalanisme constructiu*, que tenia com a pedra de toc la política institucionalista i normalitzadora desenvolupada inicialment per la Diputació de Barcelona i després per la Mancomunitat catalana, ambdues institucions presidides per Enric Prat de la Riba, amb la finalitat d'aconseguir major grau d'autonomia per a Catalunya i poder participar de manera activa en la construcció d'un nou estat espanyol.

Deixant de banda l'impacte social i ideològic que va tenir la Setmana Tràgica, des de *La Catalunya*, autors del sector estatista com ara Martí i Sabat defensaven que Catalunya era una societat en plena expansió i modernització, amb un caràcter diferenciat i amb uns orígens que se situaven en l'edat mitjana. En aquest procés, el catalanisme conservador tingué un paper essencial i, dins d'aquest, la Lliga Regionalista era l'organització que l'estengué socialment i inicià una tasca política per donar a la societat les institucions necessàries per dotar-la de cohesió.

Amb tot, la Setmana Tràgica va tenir un impacte evident sobre la Lliga Regionalista i el noucentisme. Després d'uns primers moments de desconcert, Francesc Cambó⁴ i Enric Prat de la Riba⁵ es presentaren com a moderadors de l'espai polític català, i criticaren tant les polítiques repressores que protagonitzava el govern de Maura, que tenia el suport de la dreta dinàstica barcelonina, que definien com a radicalisme dretà, com també el radicalisme esquerrà que havia de protagonitzar l'esclat del final de juliol de 1909.

---

³ Joan MONTLLOR i RODÓ, «El ideal del Catalanismo», *La Catalunya*, 12/9/1908, pàg. 577, 578 i 579 [fragments de la conferència del Foment Català de Sallent].

⁴ En relació amb el tema de què es tracta aquí, podem citar l'article següent de Francesc CAMBÓ, «Monárquicos y Conservadores», *La Catalunya*, 18/9/1909, pàg. 570.

⁵ En el cas d'Enric Prat de la Riba podem citar dos articles: «El radicalismo», *La Catalunya*, 2/10/1909, pàg. 601 i 602, i «El radicalismo de la derecha», *La Catalunya*, 16/10/1909, pàg. 633 i 634, que tenen molt a veure amb la redefinició ideològica de la Lliga Regionalista en aquests moments.

Les intencions polítiques de Prat de la Riba i de Cambó eren prou clares: debilitar el nacionalisme republicà, ocupar el seu espai polític i crear-ne un de nou, de caràcter polar, on el lerrouxisme era l'adversari de la Lliga Regionalista. Aquest adversari va acollir els sectors més espanyolistes, els republicans més esquerrans i de menys categoria intel·lectual: o sigui, tot el contrari de la Lliga.

Prat de la Riba i Francesc Cambó volien mostrar la Lliga com un partit moderat, interclassista i modern, equiparable amb els que llavors es desenvolupaven arreu de l'Europa Occidental, disposat a agrupar els sectors més moderats del conservadorisme i de l'esquerra i els que, entre altres propostes, estarien disposats a afrontar la separació de l'Església i l'estat. Va ser en aquest moment que Francesc Cambó va apostar per implicar més el catalanisme conservador en la modernització de l'Estat espanyol participant-hi activament, buscant un marc estatal més adequat a les tesis catalanistes i, en darrer lloc, donant arguments al sector estatista, que finalment va sortir perdedor d'un debat amb el sector més catalanista, que es va saldar amb la marxa de Joan Torrendell, fundador i director de *La Cataluña* fins al juliol de 1910, i el nou predomini del sector noucentista en la Joventut Nacionalista de la Lliga.

L'homenatge a Enric Prat de la Riba de l'any 1910

La necessitat de crear un espai polític modern i nacional va portar els noucentistes a donar suport a l'acció política d'Enric Prat de la Riba i a la redacció de *La Cataluña* a promoure una Comissió d'Homenatge a Enric Prat de la Riba, que va reeditar *La nacionalitat catalana* i va organitzar un acte de lliurament del llibre a Prat en un mal moment polític a causa dels atacs del republicanisme catalanista i del lerrouxisme que rebia en la seva presidència de la Diputació de Barcelona.

Seguint la iniciativa de Joan Maragall, va ser en la redacció de *La Cataluña* on es va ubicar la Comissió; en l'acte d'homenatge a Prat de la Riba van participar activament Josep Maria Tallada,⁶ del sector estatista, i

---

⁶ Josep Maria TALLADA, *Discurso. Presidente de la Joventut Nacionalista en la sesión académica de homenaje a Prat de la Riba*, publicat a *La Cataluña*, 24/12/1910, pàg. 811.

Jaume Bofill i Mates,⁷ del sector noucentista, que aquest mateix any s'havia incorporat a la política activa i que a partir de l'any 1911 va tenir el control de *La Catalunya* i de la Joventut Nacionalista de la Lliga.

És per aquestes dates, i arran de la participació dels noucentistes en l'homenatge a Prat de la Riba, quan Jaume Bofill i Mates va fer pública la seva adhesió al projecte reformista de la Lliga Regionalista i la seva voluntat d'acostar-hi els sectors catòlics.⁸ Coincidia amb Prat de la Riba, a través d'un catalanisme d'arrels biologistes i programàticament, i li donava suport en la idea del paper central que havien de tenir la llengua i la cultura catalanes en l'intent de nacionalitzar Catalunya i de plantejar que qualsevol grau d'autonomia havia de tenir unes bases polítiques. També van coincidir en l'intent d'acostar als sectors industrialistes i a les classes mitjanes més modernes aquestes tesis i en el paper central que havien de tenir institucions com ara la Universitat Industrial per consolidar un marc nacional català. Aquests fets poden explicar, en part, la potenciació constant de polítiques de pensionats a Europa amb la intenció de formar professionals capacitats per actuar institucionalment o socialment.

Però sobretot cal citar l'intervencionisme cultural que proposava Bofill i Mates, que, com el de Prat de la Riba o el d'Eugeni d'Ors, tenia arrels elitistes evidents i on cal destacar el paper central dels intel·lectuals com a cohesionadors de la societat catalana del segle XX, que tenia uns valors propis i interclassistes.

La Catalunya a partir de 1911

La Catalunya, a partir de l'any 1911, va ser el portaveu més qualificat del noucentisme, des d'on es van difondre les seves intencions programàtiques, tant en el món cultural com en el polític o social. En els

---

⁷ Entre altres mostres de la seva participació en els actes, podem citar el treball de Jaume BOFILL i MATES, *Prat de la Riba i la cultura catalana* (1910) reeditat a cura de Jordi CASASSAS, Barcelona, Edicions 62 (Col·lecció Antologia Catalana, 95), 1979. També podem citar el seu «Discurso de D. Jaime Bofill y Matas en la sesión académica de la Joventut Nacionalista», publicat a *La Catalunya*, 24/12/1910, pàg. 813-815.

⁸ Aquests fets queden molt ben reflectits en el llibre de Jordi CASASSAS, *Jaume Bofill i Mates (1878-1933). L'adscripció social i l'evolució política*, Barcelona, Curial Edicions Catalanes (Biblioteca de Cultura Catalana, 45), 1980, pàg. 117-127.

últims quatre anys de la revista trobem les concepcions ideològiques, les propostes institucionals i polítiques entorn del que seria la Catalunya del futur. Al llarg del període, que va de l'any 1911 al 1914, les campanyes de reivindicació de la Mancomunitat de Catalunya, i entorn de la normativització de la llengua a través de les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans, tenen un portaveu valuós en *La Cataluña*.

Són molt importants les pautes que es van marcar en el primer número de l'any 1911, quan es concreta el predomini dels noucentistes en la redacció de *La Cataluña* i en la direcció de la Joventut Nacionalista, encara que, també cal dir-ho, aquests fugin de l'intent de marginalitzar els professionals que s'havien enquadrat en el sector estatista, mostrant la redacció de *La Cataluña* com un espai de convivència, però amb uns límits ideològics més estrets dels que podem observar entre els anys 1907 i 1910 en la mateixa revista.

En el número de la revista datat el 7 i el 14 de gener de 1911, té una rellevància especial l'article d'Eugeni d'Ors,⁹ que marca els límits ideològics del noucentisme i on també podem trobar les seves propostes de construcció institucional.

Eugeni d'Ors, en el seu article, reivindica uns arrels clàssiques per a la cultura catalana que troba a la Catalunya del segle XIV en autors com ara Ausias March, Ramon Llull, Arnau de Vilanova o Jaume I, que situa a l'origen d'una cultura catalana que s'havia de consolidar al llarg del segle XX. En canvi, creu que els autors vuitcentistes no s'havien plantejat aspectes prou importants per a la consolidació de la cultura i de la llengua catalanes i ni tan sols s'havien preocupat de mantenir lligams amb les cultures europees del voltant o d'estudiar processos de nacionalització, com ara l'alemany, que haurien pogut ser centrals en els plantejaments catalanistes. També els critica per les seves vinculacions ideològiques amb el liberalisme i la democràcia, que contraposa a les reivindicacions entorn del caràcter tradicional i orgànic que havien de tenir les societats nacionals per al noucentisme. Però sobretot els critica per no haver ajudat a transformar la llengua catalana en una llengua científica ni haver aprofundit la vinculació de la ciència amb la cultura, aspectes essencials del programa

---

⁹ Eugeni d'ORS, «El renovamiento de la tradición intelectual catalana», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 2-7.

noucentista, que volia convertir el català en una llengua literària contemporània, amb tot el que significava de normativització i institucionalització.

Eugeni d'Ors reivindicava les arrels històriques catalanes com a base on s'havien de fonamentar les institucions catalanes, on la llengua havia de tenir un paper central, i bastir la vinculació catalana a l'Europa del coneixement i de la cultura, fet pel qual proposava crear les bases per consolidar una ciència i una filosofia catalanes i la promoció dels pensionats a les universitats europees per crear equips de professionals amb coneixements en les noves disciplines econòmiques i científiques, capaços d'encapçalar i posteriorment consolidar el procés de nacionalització que volien protagonitzar els intel·lectuals noucentistes.

A l'hora de concretar aquestes idees, des del primer número de *La Catalunya* de l'any 1911 es proposava una acció destinada a crear un tramut institucional protagonitzat per l'acció dels intel·lectuals compromesos en la línia que ho feien els intel·lectuals vitalistes francesos i italians de la mateixa època, que des de *La Voce* o *L'Effort* també es preocupaven per encapçalar processos de regeneració social que permetessin a les societats respectives superar l'estat de crisi en què vivien els estats mediterranis europeus. Eren intel·lectuals, com els noucentistes, amb clars compromisos polítics i que es desenvolupaven artísticament segons aquests principis.

Les propostes de construcció institucional des de *La Catalunya* coincidien amb les d'Enric Prat de la Riba i tenien un lloc central les que havien d'ocupar l'espai cultural i formatiu, com ara l'Institut Pedagògic, que proposava Eladi Homs;¹⁰ el suport als intents de crear una pedagogia i unes escoles catalanes, com per exemple els de Joan Bardina, Alexandre Galí, Joan Palau Vera, Pau Vila i Rosa Sensat; i la proposta de crear escoles d'ensenyament tècnic i industrial. Sobretot es mostraven preocupats per la manca d'una universitat catalana que, seguint el model alemany,¹¹ se situés en la cúspide de l'estructura pedagògica, científica i cultural catalana, per formar tècnics i científics que col·loquessin la ciència catalana entre les europees, auxiliada per institucions com ara la Reial Acadèmia de Ciències de Barcelona, l'Observatori Fabra i l'Observatori de l'Ebre.

---

¹⁰ Eladi HOMS, «De Pedagogía», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 11, 12 i 13.

¹¹ Alexandre PLANA, «Nuestras universidades», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 15.

¹² PLANA, «Nuestras universidades»..., pàg. 15.

Pel noucentisme, l'acció cultural passava per la recuperació dels clàssics catalans, per la modernització d'institucions com ara els Jocs Florals i per l'acció dels intel·lectuals per nacionalitzar totes les esferes culturals com a manera de consolidar la cultura catalana i evitar els efectes més perjudicials de la mundialització de les societats contemporànies. En tot cas, es destacaven els processos de normativització que afrontava la llengua, les propostes de renovació de la literatura, però també es lamentava la manca de contactes orgànics entre els músics catalans i, en aquest sentit, el paper central que tenia l'Orfeó Català.

La política social i l'economia havien de ser els altres camps de treball centrals del noucentisme, que es vinculava a les propostes que Guillem Graell exposava sota el nom genèric de l'*economia nacional*, i que no eren altra cosa que la voluntat de reforçar el paper social i econòmic de l'estat. Cal destacar que autors com ara Josep Maria Tallada,¹³ des de *La Catalunya*, lamentaven la manca d'institucions socials per promoure un grau més gran de protecció social als treballadors, la seva integració en el sindicalisme o en el socialisme reformista, i per desenvolupar un major grau d'interès per aquests temes entre els empresaris. D'aquí sorgeixen les seves propostes entorn del Museu Social que ell mateix va dirigir, amb el suport de Prat de la Riba i de Ramon Albó.

També estaven interessats a promoure l'estudi de temes econòmics i la formació de professionals capacitats per desenvolupar l'intervencionisme de l'estat en aquest camp. Cal destacar el paper que van exercir a la redacció de *La Catalunya* els joves professionals, deixebles de Guillem Graell i de Flores de Lemus, agrupats entorn de la Societat d'Estudis Econòmics, des de la qual organitzaren el Congrés d'Economia de l'any 1908. Es tracta d'homes com ara Aureli Ras, Manel Pugés, Juli Bassols, Josep Maria Tallada, Vidal i Guardiola i molts altres.

També es proposaven un major intervencionisme hispànic al Marroc i a Amèrica del Sud —d'aquí la seva preocupació pel coneixement d'aquests mercats— i participaven en institucions com ara la Societat de Geografia Comercial de Barcelona o feien arribar propostes, com la de

---

¹³ Josep Maria TALLADA, «Política Social», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 23.

Josep Sitjà, que volia crear Museus Comercials,¹⁴ o la de celebrar un Congrés Geogràfic Comercial per donar a conèixer els productes comercials a aquests nous mercats.

Tampoc podem ignorar que des de *La Catalunya* es valorava molt positivament la tasca formativa del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria a través de les seves Escoles Mercantils Catalanes. També podem trobar propostes de renovació de l'agricultura, que, des de la redacció de *La Catalunya*, es creia que havia d'estar més prospera als mercats amb sistemes de producció moderns i amb un treball suficientment remunerat.

També hi havia un espai per a l'esport, que, seguint el que havia passat a la França de després de 1870, va tenir un paper prou important en la creació d'una consciència nacional, tal com ja estava fent l'excursionisme.¹⁵

La concreció política i ideològica del noucentisme

Jaume Bofill i Mates¹⁶ va ser qui va concretar la línia política del noucentisme des de la redacció de *La Catalunya* a partir de l'any 1911. Respecte d'Espanya, i aprofitant la reincorporació de Cambó a la política, en certa manera recuperava les argumentacions dels estatistes i demanava una participació activa del catalanisme en la construcció de l'Estat espanyol. La seva argumentació tenia un aspecte que era nou, ja que marginava el separatisme dels que consideraven hereus de les Bases de Manresa. D'altra banda, per defensar aquest intervencionisme dels professionals intel·lectuals, també es recorria a arguments clàssics, com ara la necessitat de no renunciar al mercat nacional hispànic, a participar en la construcció d'un gran estat i, per fi, també reivindicaven la molt pràctica acció imperialista que havia d'exercir Catalunya en la resta dels pobles ibèrics i que havia d'actuar contra el caciquisme.

Respecte a la política catalana, defensaven la reivindicació de la Mancomunitat com a primer pas cap a una futura autonomia política, que, dins d'Espanya, havia de reconèixer els drets nacionals de Catalunya.

---

¹⁴ Josep SITJÀ, «Los estudios geográficos comerciales», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 25 i 26.

¹⁵ J. ELIAS JUNCOSA, «La vida física», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 29 i 30.

¹⁶ Molt precís, políticament, és l'article de Jaume BOFILL i MATES, «La actuación de la juventud en la política», *Cataluña*, 7 i 14/1/1911, pàg. 9.

Aquesta era una perspectiva a llarg termini, ja que des del noucentisme es plantejava la lluita per la Mancomunitat com una altra oportunitat per reconstruir la unitat política al voltant d'una reivindicació que consideraven prou important, però també per marginar els radicalismes i donar un impuls definitiu al reformisme pràctic.

La campanya per la Mancomunitat va obligar a apuntar diferents aspectes de l'acció política i a plantejar una nova organització territorial de Catalunya, pràcticament al marge de les estructures centralistes i caciquistes que encara dominaven l'espai rural català.

Significava reivindicar i fer conèixer a la població propostes com per exemple la de la centralitat de Barcelona, que actuaria com a metròpoli mediterrània, la ciutat ideal dels noucentistes, redistribuïdora de la riquesa i instrument d'equilibri territorial de Catalunya i que permetria acabar amb el caciquisme i el centralisme madrileny, que era definit com a màxim responsable de l'espoliació del món rural català.

El govern de la Mancomunitat permetia als intel·lectuals professionals d'entrar en contacte amb els problemes quotidians dels ciutadans i de prendre contacte amb els mecanismes de poder per preparar, de passada, el seu salt a les institucions superiors de l'estat, però també permetia la seva acció elitista i, per tant, encapçalar els processos de nacionalització de Catalunya. La seva acció, doncs, estava marcada per les actituds ètiques, i no pas polítiques, dels intel·lectuals vitalistes europeus.

En aquest intent d'acostar la política als ciutadans, ben aviat es proposaren accions com ara la construcció de ferrocarrils i carreteres secundàries, la reforma de les estructures de l'ensenyament o la creació de noves institucions de crèdit.

Per fi, no podem oblidar, com ja s'ha anat plantejant més amunt, el paper central que tenia la llengua catalana per al desenvolupament ideològic del catalanisme. Un dels objectius prioritaris de la Lliga Regionalista i del noucentisme era la modernització del català, ja que si no, creien, es podria veure impossibilitada la seva pròpia viabilitat. La seva intenció era equiparar-la a les llengües nacionals europees.

D'aquí la importància que va tenir el desenvolupament institucional de l'Institut d'Estudis Catalans de l'any 1911, quan es van crear l'Institut de Ciències i l'Institut de Lingüística Catalana, que, com es reconeixia

aleshores, volia donar un impuls definitiu al projecte de normativització del català i on podem trobar com a secretari un dels membres més destacats de la redacció de *La Catalunya*: Josep Carner. Quan es van publicar les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans, *La Catalunya* hi va donar suport inequívocament i es va enfrontar amb els que les van rebutjar, com ara Josep Carreras i Candi.

També, des de *La Catalunya*, es va voler afavorir el treball dels filòlegs i se'ls va donar difusió a través d'aquesta publicació, tant els de Pompeu Fabra, com els dialectològics d'especialistes com ara Pere Barnils, implicats a completar els treballs d'Antoni Maria Alcover, de fixació de l'Atlas lingüístic del català, tal com es feia amb les llengües europees que tenien el suport dels respectius estats.

En general, va ser una acció que, a través de la creació d'una xarxa d'institucions, i sense tenir els recursos ni el suport real d'un estat i contràriament al que va passar a la resta de l'Europa Occidental, va intentar normativitzar i modernitzar una cultura com la catalana.